

STORTINGET

Innst. 390 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 99 S (2020–2021)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Utbygging og finansiering av Bypakke Tenk Tromsø i Troms og Finnmark

Til Stortinget

Sammendrag

Samferdselsdepartementet legger i proposisjonen frem forslag om delvis bompengefinansiering av en bypakke for Tromsø (Bypakke Tenk Tromsø), i tråd med vedtak fra lokale myndigheter. Bypakke Tenk Tromsø skal avløse dagens ordning med innkreving av et lokalt finansieringstilskudd på omsetning av drivstoff for å delfinansiere hovedveitbyggingen i Tromsø (Tromsøpakke 1–3).

Målet for Bypakke Tenk Tromsø er nullvekst i persontransport med bil. I tillegg er god fremkommelighet for alle trafikantgrupper et mål, med hovedvekt på kollektivtransport, sykling, gange og næringslivstransport.

Det redegjøres i proposisjonen for at et sentralt prosjekt i Bypakke Tenk Tromsø er ny tunnel mellom Breivika og Langnes – E8 Flyplasstunnelen i Tromsø (tidligere rv. 862 Tverrforbindelsen Tromsø).

Det omtales videre at Tromsø ønsker å inngå en byvekstavtale. Tiltakene som ligger til grunn for Bypakke Tenk Tromsø, er bygd på rammene og føringene for en eventuell byvekstavtale og anses å være et godt grep for å nå målet om at veksten i persontransport skal skje med kollektiv, sykling og gange. Ytterligere tiltak vil være tema i eventuelle forhandlinger om en byvekstavtale for Tromsø.

Samlet økonomisk ramme for Bypakke Tenk Tromsø er om lag 6 500 mill. 2021-kroner. Finansieringen er basert på innkreving av bompenger samt statlige, fylkeskommunale og kommunale midler. I tillegg kommer all merverdiavgift som staten refunderer for prosjekt og tiltak i bypakken. Bypakke Tenk Tromsø vil ha en innkrevingsperiode på 15 år, med planlagt oppstart 2. halvår 2022. I tråd med de lokalpolitiske vedtakene er det lagt til grunn at det skal etableres 15 bomstasjoner med toveis innkreving i de ulike bydelene i Tromsø, fordelt på sju soner. Videre forutsetter bompengereordningen i Tromsø tidsdifferensierte bompengetakster med tredobbel takst i rushperiodene på hverdager.

Departementet viser i proposisjonen til at det har vært gjennomført en ekstern kvalitetssikring (KS2) av trafikk- og finansieringsforutsetningene for Bypakke Tenk Tromsø, og at det er enighet om at forventede bompengeinntekter kan legges til grunn.

Samferdselsdepartementet merker seg at Bypakke Tenk Tromsø er basert på retningslinjene i bompengavtalen fra 2019. Det er lagt til grunn 20 pst. eierandel ved investering på lokale veier samt at merverdiavgiftskompensasjon for investeringer på lokalt veinett skal føres tilbake til bypakken. Det blir lagt opp til aktiv porteføljestyling i bypakken, og det er etter departementets vurdering balanse mellom inntekter og kostnader i porteføljen som blir lagt fram. Bypakke Tenk Tromsø anses dermed å være i tråd med bompengavtalen fra 2019.

Det vises til proposisjonen for nærmere gjennomgang av bakgrunnen for og enkelthetene i prosjektet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Øystein Langholm Hansen, Kirsti Leirtrø, Sverre Myrli og Ingalill Olsen, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Jonny Finstad, Nils Aage Jegstad og lederen Helge Orten, fra Fremskrittspartiet, Åshild Bruun-Gundersen, Bård Hoksrud og Tor André Johnsen, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune og Siv Mossleth, fra Sosialistisk Venstreparti, Arne Nævrå, og fra Venstre, Jon Gunnes, viser til regjeringens forslag til delvis bompengefinansiering av en bypakke for Tromsø, som skal avløse dagens ordning med innkreving av et lokalt finansieringstilskudd på omsetningen av drivstoff for å delvis finansiere hovedveiutbyggingen i Tromsø.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, påpeker at Tromsø kommune svært lenge har drevet med lokal innkreving av brukerfinansiering gjennom økt drivstoffpris, og at en bypakke er svært etterlengtet.

Målet for Bypakke Tenk Tromsø er nullvekst i persontransport med bil og god framkommelighet for alle trafikanter, med hovedvekt på kollektivtransport, syklende, gående og næringslivstransport.

Den samlede rammen er 6 500 mill. kroner (2021-kroner). Innkrevingen baserer seg på bompenger samt statlige, fylkeskommunale og kommunale midler. Innkrevingsperioden er på 15 år, med oppstart 2. halvår 2022. Det etableres 15 bomstasjoner og tidsdifferensierte bompengetakster med tredobbel takst i rushtiden på hverdager.

Tromsø kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune stiller en samlet lånegaranti på 850 mill. kroner.

Et annet flertall, komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, er kjent med at Tromsø kommune ønsker å medvirke til et pilotprosjekt for alternativ innkreving av bomavgiften knyttet til Bypakke Tenk Tromsø.

Dette flertallet viser til diskusjoner om bruk av ny teknologi og mener at det er hensiktsmessig å prøve ut alternativ innkreving av bompengavgifter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at infrastrukturutviklingen for de større byområdene i dag er organisert gjennom bypakker, liknende det som foreslås for Tromsø i denne proposisjonen. Bypakker er avtaler som bygger på premisser om at det er bilistene som skal finansiere utbyggingen gjennom bompenger, samtidig som bilen som trans-

portmiddel skal motarbeides. Disse medlemmer vil avvike disse avtalene og nullvekstmålet.

Disse medlemmer mener bilen fortsatt skal kunne spille sin viktige rolle for innbygges og næringslivets mobilitet, også i byområder som Tromsø. Befolkningen må fritt kunne velge bil som transportmiddel, på lik linje med andre transportmidler. Disse medlemmer viser til at utslippene fra biler fortsetter å gå ned med introduksjon av nyere motorer og økt el-bilandel. Det er derfor ingen grunn til å spesielt motarbeide en naturlig utvikling i biltrafikken.

Disse medlemmer viser til de foreslåtte veiprosjektene i porteføljen. Det er ikke formålstjenlig å gjennomføre disse utbyggingene gjennom en bypakke som i all hovedsak vil kreve inn bompenger fra bilistene, som hovedsakelig benyttes til andre tiltak enn veiformål. Disse medlemmer viser også til at de store veiprosjektene i bypakken, E8 Flyplasstunnelen og ny bro til Kvaløya, er prioritert som tiltak nummer 21 og 24. Dette betyr i praksis at veiformål settes nederst på prioriteringslisten og kan bli både utsatt og redusert etter hvert som eventuelle kostnadsøkninger eller inntektssvikt skal dekkes inn ved kutt i porteføljen.

Disse medlemmer mener staten har et særlig ansvar for å finansiere moderniseringen av transportnettet i de største byene. Det er feil at denne nødvendige moderniseringen i dag baseres på bompengefinansiering. Disse medlemmer mener det ikke lenger kan være bilistene som skal finansiere andre trafikanters transporthverdag. Det vil derfor være mest hensiktsmessig å ta med prosjektporteføljen i denne proposisjonen i behandlingen av ny Nasjonal transportplan.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer stemme imot en ny bompengefinansiert bypakke som har som hovedmål å redusere framkommelighet og mobilitet for bilistene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at denne bypakken bare er et første steg på veien mot en byvekstavtale for Tromsø. Disse medlemmer forutsetter at forhandlingene om en byvekstavtale kommer i gang umiddelbart. Tromsø har vært klar til å forhandle om en byvekstavtale lenge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti forutsetter at staten avsetter tilstrekkelige midler til sitt bidrag til oppfyllelse av nullvekstmålet. Det forutsettes at de to statlige prosjektene E8 Flyplasstunnelen og E8 ny hovedvei til flyplassen prioriteres som ett prosjekt med en betydelig høyere statlig finansieringsandel.

Videre vil komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti påpeke at eventuelle overskridel-

ser i statlige prosjekter ikke skal gå ut over tiltak på fylkesvei eller kommunal vei.

Dette medlem har merket seg at kommunestyret i Tromsø gjentatte ganger har vedtatt et ønske om veiprising som et alternativ til bompenger. Dette medlem er glad for at Tromsø ønsker å være pilot for nye teknikker og teknologier som alternativ til bompenger, og er positiv til et pilotprosjekt med veiprising i Tromsø.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget gir sin tilslutning til utbygging og delvis bompengefinansiering av Bypakke Tenk Tromsø i Troms og Finnmark fylke.

II

Stortinget samtykker i at Bompengeselskap Nord AS får tillatelse til å kreve inn bompenger til delvis bompengefinansiering av Bypakke Tenk Tromsø i Troms og Finnmark fylke. Villkårene for finansieringen fremgår av Prop. 99 S (2020–2021).

III

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med Bompengeselskap Nord AS om delfinansiering av Bypakke Tenk Tromsø. Avtalen gir bompengeselskapet rett til å kreve inn bompenger innenfor villkårene fastsatt i Prop. 99 S (2020–2021).

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 4. mai 2021

Helge Orten

leder

Ingalill Olsen

ordfører

